

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Debata o armadi.

Avstrijska delegacija je dokončala razpravo o vojnem budgetu in ga je seveda odobrila, saj je prikimavanje jedina naloga te najbrezpomembnejše vseh javnih korporacij v naši državi.

Razprava je bila živahna in zanimiva, saj so češki delegatje tudi na to polje prenesli svojo opozicijo, in to iz tehničnih razlogov, ker je namreč čedalje jasnejše, da je zavlada tudi v vojski tisti duh, ki vodi vso našo notranjo in zunanjo politiko.

Nasprotovanje čeških delegatov vojnemu budgetu ima odločno političen in narodnostni značaj. Vsled tega so Čehi pustili na strani druga, dasi važna vprašanja, vsied katerih bi bila zamogla njihova opozicija zadobiti drugačen karakter, tako vprašanje o regulaciji častniških plač s posebnim oziranjem na zvišanje plač itak dobro honoriranim višjim častnikom, vprašanje o vojaškem kazenskem postopku in kar je še več tacih vprašanj. Te zadeve so se omenjale le mimogrede in vsled tega je dobila vsa debata markantnejše narodnopolitično lice.

Praktičnih posledic ta velika debata ne bo imela. Ljudski zastopniki nimajo v naši državi niti glede drugih zadev nikake resne moči, glede vojske pa že celo nimajo ničesar govoriti. Vzlic temu pa je bila ta razprava jako pomembna, ker je pojasnila v vojski vladajoči sistem in prinesla odločen protest proti temu sistemu in proti razmeram, katere so se iz njega razvile.

Istina je, da je vsled tega do cela napačnega sistema nastalo mej armado in mej narodi neko nasprotstvo, ki se mora naravnim putem, in če se temu krivičnemu sistemu ne naredi konec, sčasoma še poostri.

Slovanski narodi nikakor ne nasprotujejo stališču, da mora nemški jezik biti zapovedni jezik v armadi, in da se naj v obče v armadi nemški uraduje v kolikor to zahteva ozir na jednotnost iz različnih narodov sestavljene vojske, dobro vedo, da je to pogoj, kateremu se ne more nasprotovati, dokler se zahteva krepka vojskino or-

ganizacija in hitrost in zanesljivost v funkcioniranju vojnega aparata. V tem oziru so vsi slovanski narodi jednih mislij in so to tudi že o različnih prilikah posvedočili.

Nasprotno pa zahtevajo, da se tudi v vojski respektira načelo ravnopravnosti, da se jednako spoštujejo vse narodnosti, da se naj ne zatirajo slovanski jeziki, in da naj se javne in upravne korporacije, zlasti občine, ne šikanirajo z nemškim uradovanjem.

V tem oziru pa je sedaj veljaven sistem tak, da se slovanski narodi z njim nikakor ne morejo sprijazniti in se tudi nikdar ne bodo. Ravnopravnost se ne respektira. Strogo kaznovanje — o čegar zakonitosti pravniki niso prepričani — tistih rezervistov, ki so se pri kontrolnih shodih oglasili v svojem materinem in ne v nemškem jeziku; nadalje prepovedi, da morajo častniki tudi zunaj službe mej seboj izključno v nemškem jeziku govoriti; ukazi, da morajo tudi slovanski oficirji pripoznavati, da so nemške narodnosti, — vse to so stvari, ki morajo slovanske narode globoko užaliti in provzročiti ne samo nevoljo, nego tudi nasprotje proti armadi.

In vendar bi morali prav v naši poliglotalni državi merodajni krogi paziti na to, da se vsako tako nasprotje prepreči. Še tam, koder ima država jednoten naroden značaj, se le iz težka vzdržuje harmonija, kaj šele pri nas, kjer je toli različnih narodov.

Vojska in narod morata biti jedno in isto, čutiti se morata kot celoto. To je načelo, ki se je po vsem svetu pripoznalo, koder hočejo imeti vzorno vojsko, le v nas to načelo ne obvelja, le v nas se skuša na umeten način vstvariti nemško armado, dasi je nemški življel v monarhiji v odločni manjšini, in dasi se čedalje odločneje nagiblje k tendencam, katerih nevarnost samo tisti ne spoznava, kdor je slep in gluha na obe očesi in na obe ušesi.

Debata o armadi je bila resno posvarilo merodajnih krogov, naj opuste sistem, ki je nevaren za armado in za državo. To kar se je vojnemu ministru zljubilo odgo-

voriti na pritožbe slovanskih delegatov, sicer ne kaže da bi bili odločilni krogi spoznali, da niso na pravi poti, ali pogubnost sistema, ki vlada v vojski in ki je direktna posledica notranje in zunanje političnega sistema, je vendar razkrit in pribit. S tem je storjeno dobro in patrijotično delo in radi tega gre češkim delegatom samo priznanje, da so dali na tako eklatanten način duška nevolji slovanskih narodov radi tendenc, kateri končni smoter je, iz avstrijske armade narediti nemško armado.

Jedro židovstva.

3. Filo- in antisemitizem.

(Konec.)

Skušali smo dobre in slabe strani židovstva nekoliko osvetliti in hoteli smo pravični biti proti Židom, strogi pa proti sebi samim. Gotovo je, da se Žide more le takim potom premagati; zdi se, da nekateri stranke, ki se nazivajo antisemitske, hočejo s pomočjo neumnosti preobladati Žide, toda evidentno je, da takov recept „bedastega tepca“ pozicijo Židov le podpira; Žid najbolj prosperira med bedaki, med nerazvitimi narodi, kakor nam navedena statistika dokazuje. Ariji morajo Židom glede na popolnost svojega razuma vsaj jednaki biti — in mislim, da to ne bi bilo tako težko. Ali kakor so stvari dandanes imajo Židje pri tolikih slabostih Arijev s svojo izborni, v teku stoletij pridobljeno si politično rutino še veliko, to je večjo bodočnost pred seboj. Pa tudi značaj Arijev, njih hotenje in čustvovanje mora vsaj tako dobro biti, kakor je židovsko; res žalostno bi bilo, če ne bi arijska moralna mogla imeti višine židovske morale; ali kakor so faktične razmere, mora se priznati, da so Židje povprečno zmernejši, štedljivejši, v neugodnih razmerah tudi skromnejši ko Ariji, da bolj marljivo in energično delajo, in zlasti glede na alkoholne pijače, kar je jedna glavnih točk modernega življenja, treznejše živijo, in vsled tega povprečno višjo starost dosežejo ko

Ariji. Če vprašam na pr. ravnatelje tako važnih državovednih in narodnogospodarskih seminarjev na avstrijskih univerzah, katere narodnosti so pri njih najboljše zastopane, odgovore ti: Židje največ delajo...; seveda, ljubi kristjanje morajo zato bolj piti in v alkoholu si idealov iskati. Kar se pa trgovine tiče, povprečno naši trgovci še daleč proč niso kos židovskim in takozvani antisemiti so prisiljeni pri Židih nakupovati! Naj nihče ne misli, da morala s trgovino ničesa spraviti nima! Kulturen narod mora biti gospodarsko produktiven, v Evropi torej industrialen, pa tudi trgovski.

Pisatelj teh vrstic ne pove nič novega, pač pa kaj resničnega, ako reče, da je židovsko vprašanje ne samo plemensko, ampak tudi pravno vprašanje; in iz tega stališča se ima soditi filo- in antisemitizem, ali kakoršenkoli takov — izem. Izrastki velikega kapitalizma ter židovstva se dajo le odpraviti, ako arijski narodi sami sebe notranje pravno prerodijo ter v fizičnem in duševnem oziru zboljšajo: to je *εὐγενέσιον*, evangelij pravega, tudi Slovencem primerne antisemitizma. Ko bi Ariji nekoliko krivde socialnega zlega tudi v sebi, ne zgolj v Židih zasledovali, bili bi dalje nego so v rešenju židovskega vprašanja.

Dostavek:

Kdor se hoče v židovskem vprašanju bolj orientovati, priporočajo se mu — seveda živo lastno opazovanje izvoljenega ljudstva je glavna reč — ta-le literatura:

Biblija — R. Andree, Zur Volkskunde der Juden, Leipzig 1881. — E. Nübling, Die Judengemeinden des Mittelalters, Ulm 1896 (izborni delo, posebno dolgi uvod.) — Zelo duhovita je nedavno izišla knjiga, katera se v prvi vrsti ozira na židovsko vprašanje: Chamberlain, Die Grundlagen des 19. Jahrhunderts. München 1899. — Seveda je še mnogo zanimivih del, kakor E. Dühring, Judenfrage, — z ozirom na talmud Eisenmenger, Rohling itd., z ozirom na zgodovino Židov Grätz, Jost itd. itd. (Gl. literaturo v kateremkoli naučnem slov-

LISTEK.

Sin.

Rodbinska drama v štirih dejanjih. Spisal Engelbert Gangl. Snop. 91—93 „Slovanske knjižnice“.

Marljivo tekmovalje slovenskih pisateljev na polju dramatične je najveselejši pojav v našem književnem življenju zadnjih dveh let. Naj se porodi tudi kako delo, ki nosi v sebi smrtno kal in torej v kratkem izgine za vedno raz oder — preostalo bo vendar nekaj del, ki se vzdrže po svoji veljavi, ki ostanejo v čast pisatelju na slovenskem odru dolgo vrsto let. Ako si tako priborimo s časom vrsto izvirnikov, ne bomo več nezaupni v svojo lastno moč in ne bomo precenjevali več vsega tujega. Potem postane tudi pravičnejši do sebe. Zdaj le preraadi vsak domač neuspeh razglasimo kot popolno nezadostnost ter vsak uspeh tuje igre precenimo kot nekaj nedosežnega. Srednje poti, ki prizna dela, tudi če niso monumentalna, se le premalo držimo; zaslepi nas pa včasih tudi kak predsodek, da pisatelju nismo pravični.

Ta usoda je menda zadela tudi Ganglovo dramo „Sin“. Zakaj ni uspela tako kakor bi morala po svoji veljavi pri uprizoritvi 20. decembra 1898, zakaj ni ogrela občinstva, da bi v tem delu slavilo lep

dramatiški pojav mladega pesnika domačina, tega ne vem; uverjen pa sem, da pri skrbni uprizoritvi slednjič vendar le doseže velik in trajen uspeh. Saj je „Sin“ brezdvomno najboljša izvirna drama slovenska, kar se jih je doslej pojavilo na našem odru. (Govékarjevih „Rokovnjačev“, ki spadajo v povsem drugo smer, med narodne igre s petjem, tu ne prištevam v prisposodabljanje) Dejanje „Sina“ je zelo zanimivo in veledramatično, tehnika naravnost vzgledna.

Kljub temu nisem slep za razne nedostatke tega dela. Dejanje sloni na neutemeljeni neverjetnosti. Zakaj je Ciril v tujini spremenil ime? Pač da oče ne izve, kje da je. A dandanes, ko se je treba povsod izkazati z dokumenti in spričevali, zasledila in kaznovala bi ga kmalo policija. V velikem mestu ostal bi morda i tako prikrit svojim. — Da je junak drame, Ciril, patološki, na to nas opozarja pisatelj že v prvem dejanju. S tega stališča torej ne moremo oporekati njegovemu značaju, ki kaže marsikaj, kar bi sicer smatrali za nedoslednost. Tak značaj je bil potreben tudi, da blazenje postane verjetnejše.

Drugi značaji pa so večinoma dobro in jasno načrtani. Vsi pa zahtevajo igralce umetnike, ako naj pridejo do svoje polne veljave. Zlasti uloga Cirila. Ves obup in boj

nesrečnika izražen je v tej ulogi, ki je temna in mračna od pričetka do konca. Nasprotno je Helena blaga, požrtvovalna, a vendar brez vsake napačne sentimentalnosti. — Oče Slemenec, „trd, neizprosen, mož je klen“, poštenjak. — Drugi so očrtani dobro, dasi manj individualno. Vender — kar moramo posebno hvalno povdarjati — ni nobena uloga brezpomembna ali nepotrebna.

Dejanja je mnogo v igri, nekaterim zdelo se ga je celo preveč, in vendar — kar treba zopet posebno povdarjati — ni nobene nepotrebne epizode; vse dejanje je celotno, vse se razvija jednotno. Posebna prednost te igre je tudi, da nikjer ni dolgoveznega pripovedovanja, temveč da se vrši dejanje res pred našimi očmi. — Ravno v tem pa običajno greše naši pisatelji, da namesto dejanja samega podajajo le dialoge.

V splošnem torej priznavamo pisatelju srečno roko v izberi svoje snovi in mojstrsko proizvodbo. Tu in tam bi želeli kako besedo, kak stavek drugače; tako n. pr. opominjanje, naj Marica pozdravi gospodinjo. Zdi se nam prenaivno, njen izgovor brezpotreben. Helena se preveč brani vsakega poprašenja; „pustimo to“, „govorimo o drugem“ so pri tujki naravnost žaljive zavrnitve. — Te malenkosti dale bi se popraviti, da ne bi kazile lepega dela.

Od več strani se je povdarjal Ibsenov

vpliv na Ganglovo delo. No, meni se zdi to krivično. Radi tega, ker je Ciril nenavaden, patološki značaj, tega vendar še ne smemo trditi. Pač pa nam mnoge scene živo kličejo v spomin Sudermanna, zlasti njegovo dramo „Očetov dom“. Sorodnost ni le v dejanju samem; slična je glavna scena med očetom in sinom povsem sceni v tem slavnem nemškem delu. Kljub temu ne očitam Ganglovemu delu posnemanja. Preočitno nam kaže „Sin“ pesnikovo lastno moč, da bi mu šteli v greh, da se je oziral na tuje delo. Prvenci pač niso nikdar docela samostojni.

Na odru doseže delo še vse večji uspeh, nego si to misl. mo pri čitanju. Saj je v vsem in zlasti v katastrofi jako efektno. Samo to bi žalilo naš estetiški čut, da se uprizori mrtvaški oder. Tu je po mojem mnenju pesnik predaleč zašel. Mrlič bi pač lahko ležal v sosedni sobi ter bi ostal gledalcem neviden. Res, da mrlič ali mrtvaški spreved na odru zlasti pri novejših delih ni več nekaj nenavadnega, (da je v Shakespearovem „Romeo in Julija“, je bistveno utemeljeno v igri sami) vendar nam to vedno budi neki neprijeten čut in vsekako se mi zdi, da pisatelj stori boljše, ako se izogiba takega rezkega efekta.

Gangl ustvari gotovo še kako dobro izvirno dramo, saj je resen pisatelj, ki se uči in vedno napreduje! Severin.

niku pod „Juden“, navedeno na pr. v Meyer ali Brockhausu).

Dr. P. Regelj.

Opomba uredništva: Priobčili smo ta zanimivi članek, ker so v njem zbrane mnoge izmed vodilnih mislij glede židovskega vprašanja, pripomniti pa moramo, da se nikakor ne strinjamo z vsem, kar je v članku navedeno, utemeljevati svojih pomislekov pa se nam zategadelj ne zdi potrebno, ker na Slovenskem nimamo Židov.

V Ljubljani, 12. januarja K položaju.

Dr. Koerber konferira z zastopniki raznih strank ter je sprejel doslej dr. Stranskega, viteza Jaworskega, dr. Kaizla, dr. Ebenhocha, dr. Kathreina in dr. Pradeja. Konference se ne bavijo le s sestavo novega kabineta, nego tudi s političnimi vprašanji, zlasti pa z nagodbenim in jezikovnim vprašanjem. Kar se tiče ministrov brez portfelja, še ni določeno, kdo vstopi. Sekcijski šef Rezek stavi za pogoj, da se uredi prej njegovo razmerje do njegovega sedanjega mesta za čas, ko preneha biti minister. Zastopnika Poljakov tudi še nima Koerber, bržčas pa ostane Chlendowski. Kot kandidata nemških strank za tretje ministrsko mesto brez portfelja se imenujeta sedaj dvorni svetnik in dunajski vseučilišni profesor dr. Czyhlarz in dvorni svetnik vseučilišni profesor dr. Knoll. „Reichswehr“ pa poroča, da je nameraval vzeti Koerber nemškega zaupnika iz nemškonarodne stranke, da pa je dr. Prade stavil nesprejemljive zahteve. Konferenca načelnikov levice bo 17. t. m. in takrat se določi, ali bodo Nemci sploh imeli zastopnika in koga. Sploh se ministrstvo pred zaključkom delegacij ne sestavi ter se morda še dalje zavleče. Levica se trudi, da se podaljša kriza čim najbolj možno, ker se Koerber doslej še ni hotel radikalnim Nemcem dovolj približati. Čehi zahtevajo, da naj se zasedanje češkega deželnega zbora nadaljuje ter skliče na 20. t. m.

Iz delegacij.

Vojni minister Krieghammer je govoril, — ne sicer „schneidig“ kakor se spodobi za generala, a vendar tako, da vemo sedaj, da se rezervistom tudi posledje ne bo dovolilo javljati se z besedo „zde“ ali „tukaj“. Krieghammer je sicer priznal, da so se v prejšnjih letih rezervisti smeli javljati v materinskem jeziku, a dejal, da to ni več dovoljeno, odkar je vojno ministrstvo zadobilo prepričanje, da rezervniki z „zde“ in „tukaj“ le — demonstrirajo. Sicer pa, je dejal Krieghammer — bi častniki tudi ne vedeli, kdo se je oglasil, ako bi ne čuli besedice „hier“. To duhovito in državniško premeteno zagovarjanje nemškega „hier“ so branili proti Čehom dr. Funke, Pergelt in koroški Teuton Lemisch. Ta je povedal, da so poslali koroški Nemci cesarski kabinetni pisarni grožnjo, da bo cesar prav slabo sprejel, ako pripelje na Koroško k velikim vajam seboj tudi Thuna. In Lemisch je veselo konstatiral, da Thuna ni bilo. Iz tega pa je tudi razvidno, zakaj se Thun i manevrov na Češkem ni vdeležil. Nemci ustrahujejo vse, celo kabinetno pisarno!

Srečna Prusija!

Te dni se je predložil pruski zbornici proračun in pri tej priliki je konstatiral finančni minister dr. pl. Miquel, da ima Prusija iz l. 1898./99. celih 84,360.000 mark preostanka, da ima že velik rezervni fond, ter da je mogla v zadnjih desetih letih poplačati 800 milijonov dolga. Te številke govore same, kako bogata je Prusija in kako napreduje od leta do leta. A naša Avstrija? — V pruskem proračunu pa je tudi 180.000 mark za „pospeševanje in utrjenje nemštva v Poznanju in Zahodni Prusiji, v okraju Oppeln ter za severne dele Schleswig-Holsteina“, to se pravi za germanizacijo Poljakov. Denar se porabi za pomnožitev germanizatorskih šol ter za podkupovanje učiteljstva in duhovščine proti poljski narodnosti.

Vojna v Južni Afriki.

Iz Durbana poročajo „Standardu“, da je odšlo k Bullerjevi armadi ob reki Tugeli v ponedeljek ponoči 1200 indijskih nosilcev za bolnike. Iz tega se sklepa, da se je najdejati v kratkem ob Tugeli velike bitke. Buller hoče menda še enkrat poskusiti, da reši Ladysmith in v njem obleganega Whiteja. Ako se mu to pot poskus znova ponese, se pač White ne bo mogel več

ustavljati. Nadalje se poroča, da general French pri Kolesbergu miruje, odkar je izgubil celo kompanijo. Buri so zasedli vse poti proti severju. Izpred Kimberleya pa je došla vest, da je lord Methuen opasno bolan ter da odloži poveljstvo. Možno je tudi, da je bolezen le izgovor, s katerim se Methuen umakne. O generalu Warrenu ni nikakega glasu. Angleško časopisje skoraj brez izjeme silo napada ministrstvo, zlasti pa Balfourja radi njegovih zadnjih treh govorov. Bržkone se umakne vlada prej, kakor se splošno pričakuje. Parlament se snide 30. t. m. in gotovo bo slišati prav rezkih kritik Chamberlainove kolonialne politike ter zanikarne vojne uprave. Ker sta maršal Roberts in lord Kitchener že v Kapstadtü, se je nadejati v kratkem poročil o novih načrtih angleške vojne.

Dopisi.

Iz Polzele, 6. januarja. Bilo je novega leta dan. Zjutraj ob 2. uri pridem z neke zabave vesel in zadovoljen domov ter grem takoj k pokoju. Priporočujoč dušo božjemu varstvu sladko zaspim. Lotijo se me razne sanje. Med drugimi sledeče: V spanju stopi pred mene neki 40letni rimsko-katoliški duhovnik v suknemem talarju in v farški kapici ter me gleda. Ker pa nobene besedice ne spregovori, ga resno, v obraz vprašam: „Kdaj bote naredili mir in složnost med cerkvijo in šolo?“ „Kdaj bode mir med duhovščino in med učiteljstvom?“

Duhovnik se mi nasmeje in odgovori: „Kadar bo šolstvo in učiteljstvo na verski in rimsko-katoliški podlagi.“ Jaz nadaljujem: „Kdaj je po Vašem mnenju šolstvo in učiteljstvo na verski in rimsko-katoliški podlagi?“

Duhovnik mi zopet odgovori: „Učiteljstvo in šolstvo bo šele na katoliški podlagi: 1. Kadar bodo učitelji duhovnike pred mašo oblačili, po maši pa slačili. 2. Kadar bodo učitelji duhovniku pri maši ministrirali. 3. Kadar bodo učitelji k maši sveče na altarju prižigali. 4. Kadar bodo učitelji trikrat na dan zvonili. 5. Kadar bodo učitelji vsako soboto cerkve pometali. 6. Kadar bodo učitelji vsako soboto župniku in njegovi kuharici obuvala snažili, vrh tega pa obema roke poljubljali. 7. Kadar bodo učitelji s svetilnico v rokah z duhovnikom na spoved hodili. 8. Kadar bodo učitelji namesto duhovnikov v šoli krščanski nauk učili. 9. Kadar bodo učitelji pri naših obedih pečenke na mizo nosili, sami pa naše obglodane kosti v kuhinji grizli in hrustali.“ Jaz mu na te zahteve sledeče odgovorim: „Ako Vi na navedene čase čakate, resnično Vam povem, da boste do sodnega dne čakali.“ Jaz še dalje govorim: „Imam še jedno sredstvo in pravo pravno zdravilo za Vas, da se z učiteljstvom spoprijaznite. Papež je baje nesrečni nenravn celibat v Ameriki odpravil. V temu trenutku, kadar se to pri nas zgodi, se bodo župniki, dekani in škofje ženili, svoje ljube otročiče gospodu učitelju v pouk izročili, ga za potrpežljivost pri vzgoji prosili, iz hvaležnosti za te dobrote na kosilo, malo južino ali na večerjo povabili; in vladala bo tedaj bratavska ljubezen med obema, kakor med luteranskimi in grškimi duhovniki in učitelji. Število nezakonskih otrok se bo zdatno zmanjšalo in zmanjšalo se bo tudi število kuharic, katere skoro vsako leto v Gradec „kuhati“ hodijo.“ Duhovnik se na to obrne in zgine izpred mojih oči. Jaz tedaj nisem mogel še jednega sredstva naznaniti, ki se glasi: „Popolna ločitev šole od cerkve“. V tem slučaju bi duhovnikom ne bilo mogoče z „Domoljubom“, „Slovenskim Gospodarjem“ in s „Slovincem“ učitelje in šole pri prostem ljudstvu grditi in si končno šolo osvojiti, kakor je jež v ostri zimi gostoljubnost lisice zlorabil, jo pikal, in končno iz njene lastne izbe preginal in si isto zase prisvojil. Ravno tako duhovniki gostoljubnost šolskih postavodajalcev zlorablajo, učitelje pikajo, jih pri stariših ob ogled in avtoriteto spravljajo in tako dolgo struno napenjajo, — da bo počila. Potem bo mir za večne čase. Do teh časov imamo le še jeden korak.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

(Dalje.)

XIX. Prov. predsednik Ivan Baumgartner poroča o pravih okrajne bol-

niške blagajne na Vrhniki. Odsek je pravila, kakor so se sestavila na občnem zboru dne 18. junija 1899, natančno pregledal in se uveril, da jih ni treba v ničemur premeniti, ker se strogo držijo zakonitih določil, zato predlaga: Zbornica naj v tem zmislu poroča c. kr. deželni vladi. — Predlog se sprejme.

XX. Prov. predsednik Ivan Baumgartner poroča nadalje o pravih delavske bolniške blagajne tvrdke A. S. v Ljubljani. Pravila so se v toliko premenila, da se želi zvišanje bolniških podpor. Po § 30. bolniškega zavarovalnega zakona z dne 30. marca 1888 ni dovoljeno zvišanje podpor, ker iz zapisnikov občnih zborov z dne 1. aprila 1898 in 23. marca 1899 ni razvidno, da bi rezervni zaklad dosegel predpisano višino, ampak da se celo manjša. Tudi prememba glede pogrebnih stroškov ni utemeljena, zato predlaga odsek: Zbornica naj se pridruži izjavi c. kr. obrtnega nadzornika, da c. kr. deželna vlada vrne pravila omenjeni delavski bolniški blagajni, da jih v tem zmislu premeni. — Predlog se sprejme.

XXI. Zbornični svetnik Josip Rebek poroča v imenu odseka o prošnji J. F. iz Ivančne gorice za dovoljenje, da sme javno mostno tehtnico napraviti

Ako občina, ki ima po zakonu z dne 19. junija 1866, drž. zak. št. 85, prvo pravico, tehtnico napraviti, sama iste ne napravi, naj se to J. F. dovoli. Odsek tedaj predlaga: Zbornica naj v zmislu tega poročila c. kr. okrajnemu glavarstvu v Litiji svoje mnenje izreče. — Predlog se sprejme.

XXII. Zbornični svetnik Josip Lenarčič stavlja nujne predloge glede nedostatkov trgovine z lesom v Trstu. Ko se nujnost sprejme, utemeljuje svoje predloge. Dežela kranjska ima le jako malo takih predmetov, katere more izvažati in med temi najvažnejši je les.

Naloga vsakterega, komur je na srcu blaginja domače dežele, je, da skrbi, da se odstranijo vse one ovire, katere utegnejo neugodno vplivati na razpečevanje domačih pridelkov, in tukaj specialno na les v raznih oblikah. Zato je pa tudi naša zbornica v prvi vrsti poklicana zastopati ta interes in povzdigniti svoj glas v odpravo nedostatkov, kateri se pojavljajo v edinem pristanišču, kamor teži naš najizdatnejši izvoz, in to je Trst.

Ti nedostatki so pa različni in so nastali deloma vsled nezdravih trgovskih odnosov, deloma vsled napačne železniške politike in pristaniščnih razmer, deloma pa tudi vsled zastarelega birokratizma, kateri ravna tako, kakor bi bila trgovina, oziroma promet za uradniški aparat, ne pa narobe.

V podrobnosti spuščajočemu se omeniti mi je v prvi vrsti sedanji običaj lesne trgovine, kakor se pojavlja v Trstu.

1. Poleg obstoječih lesnih trgovin, katere imajo svoje magacine in skladišča, katere so protokolirane in plačujejo davek, peča se s trgovino z lesom tudi še nebroj mešetarjev. Ti mešetarji prežijo na razne inozemske prekupce, dohajajoče v Trst, ter skušajo blago direktno od železniške postaje prodati. Zadovoljujejo se z malim dobičkom 2% za svoje delo, vsaj pa tudi ničesar ne riskirajo. Blaga jim ni treba kupiti, ker ga od producenta direktno oddajo tujezemskemu kupcu in plačajo, ko so za blago prejeli denar. Naravno je, da so cene potem jako nizke. Res je sicer, da množine tako prodanega lesa niso v primeri z onimi, katere se prodajajo po rednih trgovinah ali na cene pa vplivajo tako, da večjim tvrdkam iste popolnoma pokvarijo, kajti kupci se sklicujejo vedno na take direktne kupčije in tarejo ter znižujejo cene. Redni lesni trgovci nimajo torej sami vsled te nezdrave konkurence skoro nič dobička, zato pa tudi ne morejo producentom zvišati cen. To velja zlasti za kupčijo s trami. Trst in Reka sta edini pristanišči, kateri prideta v poštev za trgovino s trami v Italijo in Levanto. Cene temu lesu bi se takoj neprimerno zvišale, ako bi se trgovina vrnila le po pravih potih protokoliranih tvrdk.

Druge dežele ne spravljajo v sredozemsko morje skoro nič stavbnega lesa, in lahko bi bilo toraj ceno tako vzdigniti, da bi imeli trgovci kakor producenti in posestniki dobiček.

(Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 12. januarja.

— Osebnosti. Sodni svetniki gg. Josip Milovčič v Gorici, Karol Dejak in Sim. Lettis so imenovani višjesodnimi svetniki. — Poštnim vežbenikom v Ljubljani je imenovan absolviran višjegimnazijec g. Anton Dulansky v Gorenji Savi.

— Krek — anarhist. Klerikalni shodi in shodki so navadno tako slabo obiskani in tako brezpomembni, da se nam ne zdi vredno, se zanje zanimati. Vsled tega smo tudi šele iz „Rudečega Praporja“ izvedeli za neko zanimivo izjavo dr. Kreka. Po poročilu imenovanega lista je dr. Krek pred kratkim na nekem shodu izjavil, da ga samo vera loči od anarhistov. Nas ta izjava ni presenetila. Prepričani smo tudi, da dr. Krek ni imel v mislih Ravachola ali Lucchenija, verujemo pa radi, da ga res le vera loči od tiste vrste „znanstvenih anarhistov“, katero sta ustvarila Gstirner ali Schmidt. Toda, da je vera je slabotna ograja mej dr. Krekom in mej znanstvenimi anarhisti, to kažejo dela dr. Kreka. Iz delovanja dr. Kreka se spozna lahko, da je ta mož mnogokrat v direktnem nasprotju z oficialno cerkveno politiko katoliške cerkve, da zastopa časih tendence, katerih cerkev ne bo nikdar odobraval in zato tudi ne precenjamo vere, ki loči dr. Kreka od anarhistov. Vera! Koliko je tacih mož, ki imajo prav toliko vere, kakor so jo imeli avguri za časa rimskih cesarjev!

— Škof in šola. „Slovenec“ se je lotil včeraj jako nehvaležne naloge. Rad bi ublažil in omilil škofov pastirski list o novi šoli, a tako, da bi ne utajil njega prave tendence, katero smo v našem listu pribili. Ne zdi se nam potrebno, da bi se radi tega spuščali v polemiko s škofovim listom. Dovolj je, da prosimo čitatelje, naj škofovo pastirsko pismo sami prečitajo. Iz njega vidijo, da je končni smoter konkordatska šola. Škof se postavlja na stališče, da ima jedino cerkev pravico voditi in nadzorovati šolo, škof pravi izrecno, da je s konkordatnimi določbami, katere je citiral v svojem pastirskem listu potrjeno, priznано in zavarovano „bistveno in naravno pravo cerkve“, in da „cerkev hoče imeti nekako nadzorstvo nad šolo“. Obnovitev konkordatne šole je škofov ideal, to razvidi vsak, kdor čita njegov pastirski list, vse drugo kar je rečeno v pastirskem pismu in v „Slovincu“, so prazne besede. Mi pa ne priznamo ne cerkvi, ne škofom nikake pravice nad šolo in navdaja nas zavest, da se škofovi naklepi tudi nikdar ne vresničijo.

— Klerikalna agitacija v Kamniku.

Zdaj krožijo po Kamniku neki tiskani listki, s kateri se dela živahna reklama za „Katoliški dom“ in za „Čebelico“. „Čebelica“ je nekaka hranilnica en miniature in kot taka le hvalevredno podjetje. Morda bi bilo vabilo k pristopu imelo kaj več uspeha, ako bi pisatelj ne bil vpletel vanj nekaj prav neumestnih stavkov. Ljudem se mora vendar čudno zdeti, da govore duhovniki kako sladak je spomin na trud in na sad, ki je s trudom pridobljen, da govore o trojih in deklamujejo: „Ah, kaj bogat! Kateri hočejo bogati postati, pravi sv. pismo, zapletejo se v mnoge zanjke, ki so zelo nevarne duše“. I, za božjo voljo, zakaj pa zbira katoliška cerkev potem s tako strastjo bogastva? Kaj škofovim dušam milijoni niso nevarni? To se mora pustiti klerikalcem: Javno priporočajo vodo, skrivaj pa se zalivajo z vinom kolikor morejo.

— Oča Cofek, župan v Šmartnem pri Litiji, je sila vesel, da smo ga zadnjič nekoliko pogladili. Prav veselo se je izrazil: „I, kdo bi bil mislil, da tudi v Ljubljani vedo, kdo je v Šmartnem gopod župan.“ Sploh je oča Cofek na svoje župansko dostojanstvo jako ponosen, zlasti ker ga njegovi podložniki — sosebno ženske — na vse pretege časte. „Gospod“, „gospod župan“ — se zdaj v enomer čuje, domače ime „Cofek“ se nikdar več ne sliši, dasi župan v resnici ni družega kakor cofek dekana Lavrenčiča. Odkar županuje oča Cofek v Šmartnem, je povsod videti napredek. Posebno pri županu. Pred je imel samo jednega konja, zdaj pa jih ima kar tri, seveda čistokrvne arabce. Kako plemeniti so ti arabci, kaže že cena: 17 glđ.

20 gld. in 47 gld. Pa pravijo ljudje, da Šmartno nič ne napreduje!

— **Šmartinski dekan Lavrencič** je dal pri novi cerkvi vrata proti hiši gosp. Razborška zazidati, pri glavnih in stranskih vratih pa visi velika tabla z napisom „Vhod prepovedan“. Kje pa naj gredo ljudje v cerkev?

— **Društvo „Pravnik“** v Ljubljani bo imelo svojo redno glavno skupščino v sredo dne 24. januarja t. l. zvečer ob 8. uri v „Narodnem domu“ (v pritlični sobi na levo). Dnevni red: 1. Nagovor načelnikov. 2. Poročilo tajnikovo o društvenem delovanju. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Poročilo računskih preglednikov. 5. Volitev: a) društvenega načelnika, b) 10 odbornikov, c) računskih preglednikov. 6. Posamezni nasveti. — K obilni udeležbi vabi uljudno — odbor.

— **Ljubljansko učiteljsko društvo.** Pri jutrišnjem zabavnem večeru bode g. Ljudevit Stiasny predaval o osebinskih, čerkeskih, inguških, tatarskih šolah, o nemških in čeških naselbinah, o ženski izobrazbi, o plači učiteljev ter konečno kako izborni omikonooci so Rusi.

— **Odbor kluba slov. biciklistov „Ljubljana“** naznanja, da je ravnokar razposlal vsa vabila za svoj dne 20. t. m. vršeci se ples. Kdor pomotoma ni dobil vabila in bi se rad udeležil tega plesa, naj se blagovoli ustno ali pismeno obrniti na odbor, kajti vstopnice se bodo dajale le proti izkazu na dotično osebo glasečega se vabila.

— **Prešernov spomenik.** Don Karlo Miklavčič je podaril odboru za postavljenje Prešernovega spomenika v Ljubljani, spominjajoč se pokojnega župnika Iv. Vavpotiča, osobitega čestilca pesnika Prešerna 10 kron. Naj bi našel plemeniti darovalec obilo posnemovalcev.

— **Iz Radovljice** se nam piše: Ker preti velika nevarnost, da zmagajo pri volitvah za dohodninsko cenilno komisijo za radovljiški okraj nemški tovarniški uradniki in delavci iz Save, Mojstrane in Bele peči, kateri razmer ostalih volilcev ne poznajo, se vsi volilci nujno prosijo, da oddajo svoje glasove dne 22. t. m. za tele gospode, in sicer volilci II. razreda za dr. Jan. Vilfana, odvetnika v Radovljici, volilci III. razreda pa za g. Janeza Berlica, župnika v Mošnjah kot člena, in za g. Andreja Grčarja, nadučitelja v Radovljici kot njegovega namestnika. Na ožjo volitev naj se nihče ne zanaša, kar pri tej volitvi odločuje že relativna večina glasov.

— **Iz Rečice v Savinjski dolini** se nam piše: Odkar imamo tukaj konsumno, ali kakor hočejo naš pre- in velečastiti gospod župnik, kmetijsko društvo, nastopila je zlata doba za nas Rečičane. Le pomislite! Med tem ko nas popred niti bližnji sosedji niso dobro poznali, zasloveli smo zdaj kar na mah po širokem svetu. Toliko kakor sedaj pač niso nikdar popred časopisi o nas pisali in poročali; sedaj še le prav za prav vemo, kako imenitni, slavni in veljavni ljudje smo Rečičani! Pa tudi v kulturnem oziru naša Rečica sedaj kar skokoma napreduje. Kdo pri nas je popred vedel, kaj je liker, punš in kar je več teh redkih in izbranih stvari, ki značijo višjo kulturo človeštva? Sedaj pa ve že vsak konzumovec, kajti tamkaj je vsega blaga kar na ponudbo. Tako se bodo naši splavarji kar lahkim potom privadili bolj „manirnih“ izrazov, kar jih bode v svetovni kulturi silno povzdignilo. Če tudi za to svojo izobrazbo žrtvujejo nekaj kron, tako je to vendar prava malenkost. Tako tedaj vidite, da je konzum za nas Rečičane neizmerna dobrota, in da so zasluge desetega brata Zorkota nevenljive in nepopisne vrednosti. Da se pa te zasluge v našem svetovnoslavnem trgu za vse čase ovekovečijo, zato se bode že pri prihodnji seji občinskega odbora z vsemi proti nemu glasno sklenilo, da se desetemu bratu postavi dostojen spomenik. Ta spomenik, za katerega nas bodo zavidali vsi slovenski trgi, ne bode le pričal o naši neprikriti hvaležnosti in o zlatih časih, ki so pri nas sedaj nastopili, temveč bode tudi mogočen izraz visoke kulturne stopinje, na katero smo se po nesmrtnih delih desetega svojega brata kar bliskoma povzdignili. Potem se bode šele po vsej zemlji razlegal in od vseh strani odmeval spevek in opevek: „O ti preklicana Rečica, ti si pač čudna, tvoje slave poln je svet, v konzumu tvojem pa ne znajo štet“.

— **Pri okrajnem sodišču v Ptuj** ni zdaj nobenega uradnika, ki bi bil slovenskega jezika popolnoma zmožen. Sodnik je postal že preveč znani pristav dr. Glas, menda zato, ker je strasten nemški nacionalc, pristavo Boschecka, ki je zmožen slovensčine, pa so poslali v Ljubno, kjer ni treba, da bi bili uradniki slovensčine zmožni.

— **Ormoškega okraja učiteljsko društvo** izvolilo je za društveno leto 1900 pri svojem dobroobiskanem občnem zboru dne 4. t. m. sledeči odbor: Ant. Porekar, načelnik; Ivan Košar, njega namestnik; Marica Melcher, blagajničarica; Adolf Rosina, tajnik; Anton Kosi in Josip Rajšp, odbornika. Pregledniki računov so: Fran Megla, Martin Salamun in Šimen Štrenkl.

— **Slovensko pevsko društvo „Vraska Vila“** na Vraskem ima dne 21. t. m. ob 4. uri popoldne v društveni sobi svoj letošnji občni zbor z običajnim vzporedom.

— **IV. občni zbor akad. tehniškega društva „Triglav“** v Gradcu, se vrši v ponedeljek dne 15. prosinca 1900 v društveni čitalnici ob 8. uri zvečer z nastopnim vzporedom: 1. Čitanje zapisnika. 2. Čitanje zapisnika bratskega društva „Slovenije“. 3. Poročilo odborovo. 4. Poročilo revizorjev. 5. Sklepanje o spomenici. 6. Volitev: a) predsednika, b) ev. odbora. 7. Slučajnosti. Gostje dobro došli!

— **Mesna hranilnica v Kranju.** V mesecu decembru leta 1899. vložilo je 287 strank 64.836 kron 10 vinarjev, dvignilo pa 151 strank 39.555 kron 7 vinarjev, 12 strankam izplačalo se je hipoteknih posojil 27.700 kron. — Stanje vlog znaša z dnem 31. decembra 1899. l. 1.970.630 kron 69 vinarjev in sicer brez kapitalizovanih vložnih obrestij, stanje hipoteknih posojil pa 1.266.940 kron 60 vinarjev in denarni promet iznašal je meseca decembra 1899. 157.427 kron 37 vinarjev.

— **Fazani — vzrok nesreče.** V gozdiču trnovske grajščine pri Sv. Marku niže Ptuja je bil v noči od 5. na 6. t. m. kmet Blaž Fleguš iz Novevasi ustreljen. Mož, ki je zapustil pet nepreskrbljenih otrok, je bil dvakrat zadet. Fleguš je bil šel tisto noč v večji družbi v tisti gozdiču, da nabijejo lovca, ki straži grajske fazane. Lovca se je seveda branil in tako se je zgodila nesreča. Jeza ljudstva proti lovcu izvira od tod, ker fazani prvotno preročajo veliko škodo na polju, in ker so bili ljudje iz okolice že mnogokrat radi prestopkov lovskega zakona ostro kaznovani. Tako je dobil neki fant celo leto zapora z 80 postji poostrenega, na manjše kazni pa je bilo že vse polno ljudi obsojenih.

— **Opatija izpodjedena.** Z Reke je dobil „Pester Lloyd“ vest, da so se našle pod vojaškim „Kurhausom“ v Opatiji velike jame, kakoršne so na Krasu. Inženjerji so nato iskali ter našli tudi pod drugimi stavbami take jame, da se je bati, da se sčasoma ta ali ona hiša nakrat podere. „Agramer Tagblatt“ dvomi, da bi bila ta vest docela resnična, nego je menda pretirana, če ne popolnoma zlagana.

— **Ponesrečen ulom.** V Trziču (Monfalcone) so poskušali v noči od 7. do 8. t. m. oropati davčno blagajnico, ki se nahaja v pritličju v posloplju okrajne sodnije. Čez zid po lestvah so prišli na dvorišče, od koder se jim je s potrebnimi pripravami posrečilo priti v sobo do blagajnice. Nameravali so najpoprej preobrniti blagajnico, češ, da zadnji del iste lažje prodró ter tako hitreje pridejo do denarja. Da bi pa blagajnica, ki tehta kakih 500 kg, ne povzročila preveč ropota, so podložili, kamor je imela pasti, knjige, fascikle itd. Ali ropot, ko se jim je posrečilo preobrniti blagajnico, je bil vendar tak, da so tatovi takoj pobegnili. Pustili so še luč in pa kos rjuhe, v kateri menda so hoteli odnesti denar. V blagajnici je bilo 40.000 K erarnega denarja in pa nad 100.000 K pupilarnih depozitov. Sodnija zasleduje tatove.

— **Tatvina v cerkvi.** Iz Srca Jezusovega cerkve v Metelkovih ulicah je dne 28. m. m. ukradel neznan tat križ vreden 28 kron.

— **Aretovanje.** Anton Petrič iz Ohanice je hotel se izseliti v Ameriki, ker pa je vojak, kupil se je od svojega znanca Iv. Bizjaka potni list in je hotel kot Ivan Bizjak pobegniti. Policija je to zvedela in ga prijela.

— **Najden mrtvec.** V sredo zvečer so našli blizu postaje Sava ob bregu Save

truplo utopljenca, katero so prenesli v mrtvašnico na Savi. Dosedaj se še ni dognala identiteta mrtveca. Danes se je peljala na Savo žena Josipa Volanta, kateri se od dne 30. decembra minolega leta pogreša, kakor smo včeraj poročali, da si ogleda mrtveca, če je morda njen mož.

— **Zadavil se je v Brežicah** v gostilni pri Druškoviču Janez Hotko s kosom govodine. Nesrečnež je na potu v bolnico umrl.

— **Obešenec in miši.** V Idriškem pri Kobaridu so našli v seniku obešenega nekega tujca, baje Nemca, starega kacih 60 let. Ko so ga našli, so mu bile miši že pozgrizle oči.

— **Razpisane službe.** Mesto poštnega odpravnika pri c. kr. poštnem uradu na Viču proti pogodbi in kavciji 400 K, letna plača 300 K in uradni pavšal 80 K. Prošnje v teku treh tednov na poštno in brzojavno vodstvo v Trstu.

* **Suknja španskega kralja.** Na Španskem imajo navado, da peljejo spočetka januarja v krasni kraljevi kočiji, pred katero je vpreženo šest konj, vojvodi Hijaru — kraljevo suktnjo, katero je nosil božične praznike. V kočiji leži suknja na srebrni plošči. To se zgodi vsako leto. Povod tej navadi je zgodovinski. L. 1431. je grof Ribadeo rešil kralja Ivana II. zarotnikov, ki so ga hoteli na veliki dvorni slavnosti umoriti ter postaviti na prestol infanta Henrika. Imenovani grof Ribadeo je izvedel za nameravani umor ter spočetka veselice zvabil kralja v stransko sobano ter ga pregovoril, da mu da svojo suktnjo, a obleče kralj njegovo ter zbeži. Jedva se je zgodilo, so pridrli zarotniki v tisto sobo ter umorili grofa, misleč, da imajo pred seboj kralja. Junaški grof je tako s svojim življenjem rešil kralja smrti. Odtistihmal pošiljajo španski kralji vedno potomcem grofa Ribadea za božične praznike svojo suktnjo.

* **13 otrok zmrznilo.** Iz Budimpešte pišejo: Letošnji snežni zameti so zahtevali tudi v južni Češki mnogo žrtev. Naravnost strašna pa je vest, ki je došla iz Münichschlaga, da je na poti domov zmrznilo 13 otrok. Našli so jih na kupu tesno se objemajoče. Čudno in nerazumljivo je, da niso šli stariši pravočasno nasproti svojim otrokom.

* **Vojna Burov in Angležev — cirkuška pantomima.** V kraljevskem cirkusu v Bruslju je bil nedavno velik pretep. Vprizorila se je namreč prvič pantomima „Vojna Burov in Angležev“, tu je bilo med drugim videti, kako napade 20 Angležev enega samega Bura, ki pa požene s palico vseh 20 Angležev v beg. Med občinstvom je sedel tudi neki Anglež, ki je pri tem prizoru glasno protestiral ter zmerjal igralce. Seveda je ostalo občinstvo zategadelj le tem viharnejše ploskalo. Anglež pa je začel pretepati se z ljudmi, dokler ni prišel klovn v uniformi angleškega generala, ki je zgabil razgrajča za vrat ter ga vrgel iz cirkusa. Klovn pa je bil rodom tudi — Anglež!

* **Luč v boju s temo.** Iz Algierja poročajo francoski listi, da so Ilamantovo znanstveno ekspedicijo 28. decembra napadli v oazi Tidikelt zamorci. Eskorta ekspedicije pod stotnikom Peinom je odbila divjake jih potolkla 50, 64 pa ujela.

Književnost.

— **„Slovenka“.** Vsebina zadnjega 26. zvezka: Vele Rože — pesem. — Etbin Kristan: Za pogum. — Kristina: Spomini — pesem. — Hoič: Rusija. — Zorana: Skalil se val, prešel je sen . . . — pesem. — Ivanka: O Božiču. — Zagorska: Zabljudba. — Ivanka? Iz življenja. — Književnost in umetnost. — Razno. — Doma.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj 12. januarja. Avstrijska delegacija je imela danes kratko sejo. Ta se je začela šele ob pol 12. uri. Prej delegacija ni bila sklepna. Na razpravo je prišel najprej ekstrordinarij armade, pri kateri priliki je delegat Schachinger tarnal radi narodnostnih nasprotstev in zahteval, da se mora verstvo v armadi bolje gojiti. Potem je prišel na razpravo proračun mornarice. Govorili so: Kaftan, Gessmann in Rizzi ter admiral

Spa n n. Seja se je na to pretrgala. Razprava o proračunu ministrstva zunanjih del se začne jutri. Delegacija bo tudi še v sredo imela sejo.

Dunaj 12. januarja. Na delegacijski diné pri grofu Goluchowskem so bili povabljeni vsi češki delegatje, toda odzval se temu vabilu ni ne jeden.

Dunaj 12. januarja. Körber je bil danes zjutraj ob 9. uri v posebni avdijenci pri cesarju in je imel potem dolgo posvetovanje z grofom Goluchowskim, za popoldne je povabil na razgovor češke poslance Kaizla, Pačaka in Žačka.

Dunaj 12. januarja. Načelniki nemških klubov so se včeraj posvetovali o eventualnem imenovanju posebnega nemškega ministra brez portfelja. V obče se je vsestransko zastopalo stališče, da tak minister ni potreben, toda če bi ga bodoča vlada le hotela imeti, ne bodo nemški klubi delali ovir. Končni sklep te zadeve se stori jutri.

Dunaj 12. januarja. Nemškoralikalni „Bund alter Herren der ostmärkischen Burschenschaften“ je vlada razpustila.

Krakov 12. januarja. Znani odvetnik dr. Kratter iz Lvova se je poskusil tu usmrtiti. Ustrelil je nase trikrat in se težko ranil, toda nevarnosti za življenje ni. S samokresom je hotel svoji rodbini pomagati do znatne svote, na katero je bil zavarovan.

Rim 12. januarja. L'Italie javlja, da pride cesar Viljem meseca marca v Genovo, od koder obišče Rim, Sicilijo in Dalmacijo.

Berolin 12. januarja. Vsi nemški pomorski častniki, ki so bili na dopustu, so dobili dne 10. t. m. poziv, da morajo nemudoma nastopiti službo.

Kolonija 12. januarja. „Kölnische Zeitung“ potrjuje, da so francoska oblastva na francosko-španski meji zasačila mnogo orožja, katero je bilo namenjeno v Špansko. Tihotapci, ki so bili prepljani v Vergaro, so priznali, da je bilo orožje namenjeno na ustajo pripravljajočim se Karlitom.

Pariz 12. januarja. „Matin“ javlja, da se je Burov posrečilo zasesti vse višave okrog Ladysmitha, ki dominirajo angleške utrdbe.

Dunaj 12. januarja. „Ostdeutsche Rundschau“ prijavlja v večernem listu poročilo iz Berolina, glasom katerega so Buri zavzeli Ladysmith. General White je s 1000 možmi kapituliral.

Bruselj 12. januarja. Transvalski zastopnik ceni burško vojsko na 100.000 mož, vstevši Afrikanderje in legije tujcev in sklepa iz tega, da je absolutno nemogoče, da bi Angleži zmagali. 20.000 Burov pod generalom Streetsburgom je v utrjenih pozicijah pri Estcourtu, vsled česar Buller ne more ničesar storiti za osvobojenje Ladysmitha.

London 12. januarja. Angleški parlament je sklican na dan 31. t. m.

Narodno gospodarstvo.

— **Državne železnice.** Dne 10. januarja t. l. se je izročila javnemu prometu 504 km dolga normalnotirna proga Zeltweg-Wolfsberg. — Državnoželezniška proga Stry-Chodorow se je otvorila za javni promet dne 22. decembra. — Glasom razpisa se oddajo vsa stavbna dela za normalnotirno lokalno progo Freudenthal-Klein Mohran. Ponudbe je vložiti najkasneje do dne 31. januarja 1900 pri vložnem zapisku c. kr. železniškega ministrstva na Dunaju. Pogoje in druge pomočke je dobiti pri rečenega ministrstva departementu 18.

Bratje Sokoli!

Redni občni zbor

bode

v ponedeljek, dne 15. januarja 1900. l.

ob 8. uri zvečer

na galeriji društvene telovadnice.

Dnevni red: Nagovor staroste. Tajnikovo poročilo. Blagajnikovo poročilo. Poročilo o telovadbi. Volitev odbora (staroste, podstaroste in sedmih odbornikov). Volitev dveh računskih preglednikov. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi Vas z bratskim

Na zdar! ODBOR.

Odvajalno
Cascara Sagra Malaga vino.
 V Gorici, 12. oktobra 1899.
 Cenj. gosp. **M. Leustek**, lastnik deželne lekarne
 v Ljubljani.
 Kot najboljšo **odvajalno in slize raz-**
tapljajoče sredstvo priporočam vsakomur
 Vaše izvrstno **Cascara Sagra Malaga**
vino, ker sem se o njega izrednosti prepričal.
 Prosim torej še 1 steklenico po poštenu povzetju.
 (10-2) **Ferd. Močvin**, posestnik.

Dež. gledališče v Ljubljani.
 Štev. 50. Dr. pr. 988.

V soboto, dne 13. januarja 1900.

Prvikrat v sezoni:

„Pri puščavniku“.

Veseloigra v enem dejanju. Spisal Benno Jakobson. Režiser g. Rudolf Inemann.

Potem:

Ksenija.

Opera v enem dejanju. Spisala **. Uglasbil Viktor Parma. Kapelnik g. Hil. Benišek. Režiser g. Josip Noll.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7¹⁵8. uri. — Konec po 10. uri.
 Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. pih. polka Leopold II. št. 27.

Prihodnja predstava v torek, 16. januarja 1900.
 Operi: „Stara pesem“ in „Cavalleria rusticana“.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m. Srednji zračni tlak 736.0 mm.

Januar	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempera- tura v °C.	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah
11.	9. zvečer	736.0	- 3.2	sr. jug	oblačno	
12.	7. zjutraj	734.9	- 3.3	sr. jug	oblačno	
	2. popol.	735.6	- 0.6	sr. jvzhod	oblačno	1.3 mm

Srednja večerajšnja temperatura -3.0°, nor-
male: -2.6°.

Dunajska borza

dne 11. januarja 1900.

Skupni državni dolg v notah	99	K	05	h
Skupni državni dolg v srebru	98	"	80	"
Avstrijska zlata renta	97	"	90	"
Avstrijska krona renta 4%	98	"	95	"
Ogrska zlata renta 4%	97	"	90	"
Ogrska krona renta 4%	94	"	95	"
Avstro-ogrške bančne delnice	131	"	20	"
Kreditne delnice	233	"	75	"
London vista	242	"	35	"
Nemški drž. bankovci za 100 mark	118	"	10	"
20 mark	23	"	65	"
20 frankov	19	"	19	"
Italijanski bankovci	89	"	60	"
C. kr. cekini	11	"	42	"

Komija železninarja

sprejme takoj (98)

Vilj. Killer, Kranj.

Lepa hiša

s pekarijo ter pripravna tudi za kak drug obrt, nova, blizu farne cerkve ob deželni cesti v Smartnem pri Litiji

se takoj proda.

Več pove Ivan Hribar, posestnik v Litiji. (95)

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. **Proga čez Trbiž**. Ob 12. uri 5 m. po aoci osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Ausse, Solnograd; čez Klein-Reiffing v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregec, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reiffing v Steyr, Linc, Budejevice, Plzenj, Marijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — **Proga v Novo mesto in v Kočevje**. Osobni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** juž. kol. **Proga iz Trbiža**. Ob 5. uri 46 m. zjutraj osobni vlak z Dunaja via Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Ausseja, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. dopoldne osobni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregeca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Lienca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osobni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfesta Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osobni vlak z Dunaja, Solnograda, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih iz Linca. — **Proga iz Novoga mesta in Kočevja**. Osobni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane** drž. kol. v **Kamnik**. Ob 7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** drž. kol. iz **Kamnika**. Ob 6. uri 55 m. zjutraj, ob 11. uri 8 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer. (4)

V računstvu in v slovenskem konceptu izvežbanega (99)

uradnika

sprejme takoj generalni zastop
banke „SLAVIJE“.

Na prodaj je mesnica (59-3)

v večjem mestu. Promet na dan 450 do 500 kgr. z vojaštvom po dobrih cenah. V istem mestu je vsak teden živinski semenj. Proda se takoj zaradi rodbinskih razmer. Več pove upravništvo „Slov. Naroda“.

Novo za trgovce in poljedelce!

Po razpisu visoke c. kr. deželne vlade v Ljubljani z dne 18. julija 1899, št. 10.599, in po vznanji slavnega magistrata v Ljubljani z dne 28. julija 1899, št. 25.255, se sme

doktor pl. Trnkóczy-jev

Praščiji redilni prašek

prosto prodajati v vseh prodajalnicah.

Redilni in krmilni prašek. Varstveno in dietetično sredstvo za prašiče. Za notranjo rabo, služi tvorbi mesa in toščice. Jako blagodejno vpliva na prebavne organe. Zahvalna in priporočilna pisma itd. od mnogih poljedelcev potrjujejo dobroto tega sredstva, katero bi ne smelo manjkati pri nobeni kmetiji. Zavojček 25 kr., pet zavojčkov samo 1 gl.

Dobiva se pristno samo s to varstveno znamko v vseh lekarnah, drogerijah in pri vseh trgovcih. Zahteva naj se potem izrecno doktorja pl. Trnkóczyja praščiji prašek z gorenjo znamko. Če bi ga ne bilo dobiti v gorenjih prodajalnah, piši pod naslovom: **lekarna Trnkoczy, Ljubljana** na dopisnico za 5 vinarjev in se potem z obratno pošto originalna zmes dopošlje. Preprodajalci dobé per Cassa 40% popusta. Ako se vzame 15 zavojev po poštenu povzetju ali če se vpošlje naprej 2 gl. 25 kr. je embalaža prosta. (5-4)

Trgovskega pomočnika,

dobrega prodajalca, spretnega manufakturnista, z dobrimi letnimi spričevali, sprejme takoj tvrdka (37-1)
Ljudevit Smole v Sevnici.

Lekarna Piccoli v Ljubljani

svetli, medicinalno-parni jetrni tran najboljše znanke

ki naj se ne zamenjuje s slabodišečimi, zoperni okus imajočimi kmetijskimi trani, ker se je vsled obilega lova ugodno moglo nakupiti, po naslednjih izdatno znižanih cenah: Steklenica z okolu 1/4 kilo vsebine 40 kr., 10 steklenic 3 gl. 50 kr. Pošilja se proti poštenu povzetju. (2121-8)

V Gorenji Planini pri Rakeku

oddati je za gostilno, mesnico in prodajalnico zelo pripravna

hiša

s 5 sobami, kletmi, živinskim hlevom itd., z zelenjadnim in velikim sadnim vrtnom

takoj v najem.

Več se poizvé pri J. Božič-u v Podragi, p. Št. Vid nad Vipavo. (60-2)

Zahvala.

Podpisana izrekam tem potom g. Lovru Brezniku, mestnemu nadstražniku v Ljubljani, za njegov trud in marljivost, s kojo mi je rešil zgubljenih 700 gl., najiskrenejšo zahvalo. (61-3)

V Ljubljani, 9. januarja 1900.

Frančiška Stermec
v Št. Vidu pri Zatičini.

C. kr. priv. občna
„Assicurazioni

zavarovalnica
Generali“ v Trstu.

Ustanovljena leta 1831.

Vložna glavica in garancijski zaklad znaša nad 153 milijonov kron.

Tvrdka J. C. Mayer

katera je imela tukajšnje

glavno zastopništvo za Kranjsko

C. kr. priv. občne zavarovalnice „Assicurazioni Generali“ v Trstu

dolgo vrsto let, odložila je to zastopništvo z dnem 1. januarja t. l.

Tajnikom in voditeljem tega glavnega zastopa

imenoval se je vsled predloga gospoda J. C. Mayer-ja

gospod J. N. RÖGER ml.

kateri je doslej oskrboval posel glavnega zastopa pod vodstvom tvrdke J. C. Mayer.

Centralno ravnateljstvo.

(96-1)